

کرمک شایعترین بیماری کودکان

یکی از بیماری‌های انگلی که شیوع بیشتری هم دارد و بشدت به مسائل بهداشت فردی و اجتماعی مربوط می‌شود، بیماری کرمک یا اکسیور است که در زبان فارسی با نام کرم سنجاقی از آن یاد می‌شود.

جام جم آنلاین: یکی از بیماری‌های انگلی که شیوع بیشتری هم دارد و بشدت به مسائل بهداشت فردی و اجتماعی مربوط می‌شود، بیماری کرمک یا اکسیور است که در زبان فارسی با نام کرم سنجاقی از آن یاد می‌شود. عامل این بیماری کرمی، انگلی به رنگ سفید با طول دو تا سه میلی‌متر است. محل زندگی این انگل، دستگاه گوارش و راه ورودش از طریق دهان است.

کرمک معمولا به صورت تخم از راه غذای آلوده وارد بدن می‌شود، سپس در روده کوچک سر از تخم در آورده و به کرم بالغ تبدیل می‌شود. بعد از آن، کرم‌های ماده تخم‌های بیشتری در اطراف مقعد می‌گذارند که عوارض، مشکلات و علائم خاص خودش را ایجاد می‌کند.

کرمک در هر سنی (از نوزادی گرفته تا پیری) ممکن است دیده شود، اما به دلیل رفتارهای کودک و همچنین چرخه زندگی کرم، بیماری در سنین پیش‌دبستانی و دبستانی شایع‌تر است.

کرمک بسیار عفونی و مسری است و سبب می‌شود همه اعضای خانواده به شکلی درگیر این بیماری شوند، به همین دلیل دانستن علائم و راه‌های پیشگیری از ابتلا به این بیماری بسیار حائز اهمیت است.

این بیماری در بیشتر موارد علائمی ندارد، اما عارضه شایع آن خارش مزمن و شدید در ناحیه مقعد است که به اختلال خواب و بی‌خوابی کودک منجر می‌شود. این مساله می‌تواند موجب خستگی، بی‌قراری، دندان قروچه و عصبانیت کودک شود.

التهاب خفیف غشاء مخاطی، کاهش اشتها، تهوع و اسهال نیز در بعضی موارد دیده می‌شود و گاهی اوقات به آپاندیسیت می‌انجامد.

علائم دیگری همچون جاری شدن غیرعادی آب دهان را نیز به آن نسبت داده‌اند، اما هنوز به طور علمی چنین ادعایی اثبات نشده است.

مهدهای کودک یکی از مهم‌ترین مکان‌های انتشار

کرم ماده در شب به طرف مقعد حرکت می‌کند و در اطراف آن تخمگذاری می‌کند. تخم انگل ابتدا از اطراف مقعد به لباس‌ها، رختخواب و اسباب‌بازی‌ها منتقل می‌شود.

خارشی که در اثر تخم‌ریزی کرم ماده در اطراف مقعد ایجاد می‌شود، باعث خاراندن نشیمنگاه می‌شود. در اثر خاراندن نشیمنگاه، تخم انگل در زیر ناخن‌ها جمع شده یا به انگشتان کودک می‌چسبد.

اگر بچه انگشت خود را به دهان ببرد یا با آن خوراکی بخورد، تخم انگل مجددا وارد دستگاه گوارشی او شده و این سیکل همچنان ادامه پیدا می‌کند.

کرمک در هر سنی از نوزادی گرفته تا پیری ممکن است دیده شود، اما به دلیل رفتارهای کودک و چرخه زندگی کرم، این بیماری در سنین پیش‌دبستانی و دبستانی شایع‌تر است این انگشتان برای دیگران هم آلوده‌کننده است بنابراین مهدهای کودک می‌توانند یکی از مهم‌ترین مکان‌های انتشار آلودگی کرمک باشند، چون کودکان آلوده با دست زدن به اسباب‌بازی‌ها براحتی بیماری را به همه کودکان مهد کودک انتقال می‌دهند.

از طرفی کودکان حین بازی در تماس کامل با یکدیگر هستند که انتقال بیماری را تسریع می‌کند. همچنین تخم‌ها می‌توانند در محیط بیرون بدن در درجه حرارت طبیعی اتاق به مدت دو تا سه هفته زندگی کنند، به همین دلیل امکان شیوع این بیماری در اماکن شلوغ مخصوصا مدارس از طریق تماس‌های دستي با لباس آلوده و فضاي توالت زیاد است.

همچنین تخم این بیماری می‌تواند داخل اتوبوس‌ها، دستگیره ماشین‌ها و روی صندلی‌ها بسیار فراوان دیده شده و عامل بیماری براحتی از این مکان‌ها منتقل شود، به همین دلیل آموزش دادن به اطفال در این زمینه بسیار اهمیت دارد.

کرم را پیدا کنید

در حال حاضر هیچ نوع آزمایش خونی قادر به تشخیص این بیماری نیست. آزمایش مدفوع هم برای شناسایی انگل‌ها، اعتبار قطعی ندارد و قابل کشف نیست، تنها راه تشخیص و اثبات این آلودگی پیدا کردن کرم است.

کرم‌ها سفید و نخی بوده و حرکت آنها با چشم غیرمسلح هم دیده می‌شود. روش آزمایش دیگر استفاده از نوار چسب است.

چسب باید شب هنگام روی نشیمنگاه چسبانده شود و صبح زود قبل از بیداری کودک یا رفتن به حمام یا دفع مدفوع برداشته شود. نوار چسب باید به آزمایشگاه برده شود و با تشخیص پزشک درمان آغاز شود.

از آنجا که انتقال آلودگی بسیار آسان صورت می‌گیرد، لذا بهتر است تمام اعضای خانواده نیز درمان شوند.

در صورت ابتلا به کرمک چه کنیم؟

همیشه قبل از غذا خوردن دست‌های کودک را بشویید. بعد از رفتن به دستشویی نیز دست‌های او را با آب و صابون بشویید. از بازی کودک با خاک آلوده جلوگیری کنید.

در صورت بازی کودک با چمن یا کار در باغچه یا دست زدن به گلدان گل او را به شستن دست‌ها با آب و صابون وادار کنید.

همچنین ناخن‌های کودک باید به طور منظم کوتاه شوند، چون این بیماری همراه با خارش است و به دنبال خاراندن، تخم انگل می‌تواند زیر ناخن‌ها قرار بگیرد.

همچنین به کودک اجازه ندهید ناخن‌های خود را بچود تا عامل آلودگی از طریق دهان وارد سیستم گوارشی شود. هر روز لباس زیر کودک خود را تعویض کنید.

لباس، رختخواب و اسباب‌بازی‌ها باید مرتب در ماشین لباسشویی شسته و از هرگونه تخم انگل پاک شود. شست‌وشوی مکرر ناحیه باسن کودک مبتلا بخصوص صبح زود که طفل از خواب بیدار می‌شود و حمام کردن کودک صبح هنگام به جای شب، می‌تواند از انتشار تخم‌های کرمک که در طول شب تجمع پیدا کرده‌اند، جلوگیری کند.

در صورت آلوده شدن کودک به این آلودگی باید هرچه سریع‌تر برای درمان به پزشک مراجعه کنید. همچنین بهتر است همه افراد خانواده کودک مبتلا به انگل همزمان تحت درمان قرار گیرند. (جام جم - ضمیمه سیب)

دکتر رکسانا غنایی - فوق تخصص بیماری‌های عفونی اطفال